

IZSTĀDE

No 8. septembra līdz 28. februārim

Autore Mg. hist. Una Bērente

ZIEMAS TRANSPORTS ZEMNIEKA SĒTĀ 18.–20. gs.

The Exhibition
Winter Transport on the Peasant's Homestead
from 18th till 20th Centuries

1. att. Rotaļlietas. Koka figūriņa: zirgs ar kamanām un braucēju. Koka figūriņa: zirdziņš. Valmieras raj., Sēļu pag. "Garauši" 1983. g., BDM 35371:1, BDM 35371:3.
Foto, M. Ķilkuts, 2022

Latvijā ir četri gadalaiki – jauks pavasaris, samērā silta vasara, krāsains rudens un sniegota ziema. Kā vēsta liecības, senos laikos ziemas esot bijušas sniegiem vēl bagātākas, tādēļ ziemas transporta līdzekļiem bija patiesi liela nozīme zemnieku saimniecībā un sadzīvē.

Lai gan valda uzskats, ka zemnieki maz pārvietojās, tomēr ir zināms, ka 18.-19. gs. un pat 20. gs. sākumā zemnieki brauca diezgan daudz. Vajadzības bija dažādas – došanās klausās, nodot muižai pienākošos tiesu, uz baznīcu, tirgu, krogu, precībās, kāzās, bērēs, izbraukumos. Darba ragavām svarīgāka bija izturība, bet izbraukuma vai godu kamanu pielietojumā uzsvars tika likts uz izveides materiālu, formu un rotāšanas paņēmieniem.

No 18. gs. līdz 20. gs. pirmajai pusei visā Latvijas teritorijā ziemā vienīgais transportlīdzeklis zemnieka sētā bija darba ragavas, turīgākās sētās arī kamanas. Interessants ir fakts, ka tās savā sētā gatavoja arī paši zemnieki, prasmes pārmantojot no paaudzes paaudzē. Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja izstāde “Ziemas transports zemnieka sētā 18.-20. gs.” ir par slieču braucamrīkiem, to izgatavošanu un attīstību Latvijas teritorijā gandrīz 200 gadu laikā. Tā iepazīstina ar kopīgo un atšķirīgo dažādu novadu ragavās un kamanās – gan izgatavošanas paņēmieniem un izmantojumā, gan rotāšanas veidā (**2. att., 3. att.**).

2. att. Kamanas. Kurzeme, 20. gs. sākums. BDM 7873. Foto, U. Bērente, 2022

3. att. Kamanas. Veidotas Smiltēnē, ratnieku darbnīcā Mežoles ielā 4, darinājis darbnīcas īpašnieks J. Karlsons 20. gs. 20. gados. BDM 8991. Foto, U. Bērente, 2022

Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja ekspozīcijā ir gandrīz 150 slieču un riteņu transportlīdzekļi, no kuriem aptuveni puse ir ziemas braucamrīki. Izstāde ir papildinājums muzeja plašajai slieču un riteņu transportlīdzekļu kolekcijai, kas apskatāma gan Priedes kroga stadulā, gan citās ēkās.

Izstādē var uzzināt arī, kas ir eksperimentālā etnogrāfija (**4., 5., 6. att.**) – apskatīt muzeja darbinieku izgatavotās raktās ragavas un rauktās slieces, kas tapušas pēc muzeja krājuma ragavu un kamanu piemēriem, kā arī etnogrāfu ekspedīciju materiāliem. Izstāde iepazīstina ar līdz šim maz pētītu un zinātniski aprakstītu koka amatniecības veidu – koka sautēšanu un liekšanu, šīs amata prasmes attīstību Latvijas teritorijā no 18. gs. vidus līdz 20. gs. pirmajai pusei.

4. att. Oša koka šķelšana liektajām sliecēm. Foto, U. Bērente, 2019

5. att. Instrumenti balzienu izveidei. Foto, U. Bērente, 2019

6. att. Balziens ar klūgu stiprinājumu. Foto, U. Bērente, 2019

Ragavas

Jau 19. gs. otrajā pusē A. Bīlenšteins atzīst, ka “ne vien tagad, bet arī pirms gadsimtiem zemes ceļos ziemā ir daudz vairāk piekrautu ragavu nekā vasarā ratu.”¹

Ragavas (**7., 8. att.**) tika izmantotas tikai darbam un bija universāls darba instruments, kas izmantojams ne tikai vasarā, bet atsevišķos gadījumos arī citos gadalaikos. Bieži virs tām novietoja dažādas uzlikas vai rāmi,² kas deva lielāku platību vedamajai kravai. Nekaltu, rauktu ragavu darba mūžs bijis aptuveni 5–6 gadi,³ bet kaltu darba ragavu kalpošanas ilgums līdz 8–10 gadiem.⁴ “Ja tiek pieņemts, ka zemnieka darba mūžs ir 40 gadi, tad, visticamāk, tā laikā tiek patērētas 4–5 ragavas.”⁵ Ragavu izmantošanu varēja paildzināt, piestiprinot zem slieces ceļa daļas pasitņus jeb koka plankas, bet vēlāk metāla šinu.

7. att. Darba ragavas. Vidzemes ziemeļi, BDM 4294. Foto, M. Ķilkuts, 2022

-
- ¹ Bīlenšteins, A. *Latviešu koka celtne un iedzīves priekšmeti. 2. daļa. Latviešu koka iedzīves priekšmeti.* No vācu val. Tulk. L. Kazeniece. Rīga: Jumava, 2007. 273. lpp.
 - ² Uzlika, rāmis – kvadrātveida, apaļkoku vai šķeltu koku noņemama uzlika darba ragavām, ja bija jāved viegla, bet ietilpīga krava, piemēram, siens.
 - ³ Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta Etnogrāfisko materiālu krātuve (LVI E), 11, 37ar Gulbene, Sinoles cp., 1956. g.
 - ⁴ Frīdbergs, A. un Dāvidsons, P. *Lauksaimniecības grāmatvedības rezultāti 1927–1928.* Rīga: 1931. 4. lpp.
 - ⁵ Zalts, K. Sauszemes satiksmes līdzekļi senajā Latvijā. *Latvju tautas dainas. XII* Rediģējis J. Endzelīns. Rīga: Literātūre. 1932. 275. lpp.

8. att. Darba ragavas.
Kurzeme, BDM 33955. Foto,
M. Ķīlkučs, 2022

Nereti šo ziemas transportlīdzekli izmantoja arī vasarās, vedot kravu pa staigņu vietu, piemēram, slapju pļavu, ja krava bija apjomā liela, bet samērā viegla, piemēram, siens vai salmi (**9., 10. att.**). Ar tām veda malku, žaģarus. Nereti virs ragavām novietoja dažādas uzlikas vai rāmi, kas deva lielāku platību vedamajai kravai.

9. att. Vasaras ragavas. Talsu apr., Zentenes pag. BDM ZM 4252, Neg.nr. 24884

10. att. Vasaras ragavas un siena vezums. Talsu apr., Pastendes pag. Neg.nr. 26786

Saimniecībā varēja veidot arī ragavas, kas bija pielāgotas kāda noteikta darba veikšanai, piemēram, baļķu vai akmeņu vešanai. Akmeņu vedamajām ragavām nebija mietnes, to vietās bija ievietoti masīvi apaļkoku šķērši. Rupji tēstajām koka daļām, ja vien rocība atļāva, stiprinājumus centās likt no dzelzs, lai ragavas būtu izturīgākas un ilgāk kalpotu (**11. att.**).

11. att. Akmeņu vedamās ragavas.
Beļava, BDM 3926. Foto, M. Ķilkuts, 2022

Ja rocība nebija tik liela, lai iegādātos kamanas, virs darba ragavām lika kulbu (**12. att.**) vai kresli⁶ (**13. att.**).

12. att. Darba ragavas ar kulbu. BDM 4294.
Foto, U. Bērente, 2021

13. att. Ragavas ar kresli.
LEMB krājums. Foto,
U. Bērente, 2022

⁶ Kreslis – noņemama vai nenoņemama ragavu vai kamanu virsbūves konstrukcija ar atzveltni, sānu malām ar un bez grīdas.

Kamanas

20. gs. 30. gados tika precīzi raksturotas ragavu un kamanu būtiskākās atšķirības: “Latvijā šķiro ragavas no kamanām, ragavas galvenokārt darbam, ragavu iekārtā valda tehniskais princips – lietderība un izturība, kamanu iekārtā tikpat liela (varbūt, pat lielāka) loma ir aistētiskam principam – skaistumam.”⁷

Sākotnēji kamanas tika taisītas tikai no koka, bet sānu pildījumā izmantoja liepu mizu jeb kriju. Atzveltnes daļu veidoja no cirstiem, blakus horizontāli liktiem koka dēlīšiem un nereti rotāja ar saulītes, vanagnadziņu un restītes kokgriezumu ornamentiem (**14., 15., att.**).

14. att. Nekrāsotas, nekalas kriju kamanas ar saulītes, vanagnadziņu un restītes ornamentu. Vidzeme. BDM 1348. Foto, M. Ķīlcuts, 2021

⁷ Zalts, K. Sauszemes satiksmes līdzekļi senajā Latvijā. *Latvju tautas dainas. XII* Rediģējis J. Endzelīns. Rīga: Literātūra. 1932. 275. lpp.

15. att. Melni krāsotas, kaltas kamanas ar saulītes, vanagnadziņu un restītes ornamentu. Zemgale. BDM 2068. Foto, U. Bērente, 2022

Tikai 19. gs. vidusdaļā arī zemnieku kamanas sāk krāsot, “kad tautā sāka parādīties brūni vai tumši dzeltenī krāsotas kamanas, tas bija liels notikums, kaut arī pati krāsa bija vislētākā un krāsošana vispaviršākā. Šis notikums atstājis pēdas arī tautasdziesmās – vaska kamanas, iespējams, brūni krāsotās attiecināmas tieši uz to.” (Zalts, 1932, 284). Izrietoši, ka tautasdziesmās “rakstītās kamanas” vai “vaska kamaniņas” interpretējamas šādi: pirmajā gadījumā kamanas dekorētas ar kokgriezumiem, bet otrajā piemērā lietots tēlainis apzīmējums krāsotām kamanām. 19. gs. beigās, 20. gs. sākumā kamanu rotājumā parādās koka un skārda krāsojums.

20. gs. pirmajā pusē, iespaidojoties no pilsētas braucamrīkiem, parādās vairāki jauni kamanu tipi. Šai laikā kamanu sānu apdarē vairs neizmantoja kriju, bet koku, krāsotu vai nekrāsotu skārdu (**16. att.**), iegrieztos ornamentus aizstāja monohroms un polihroms krāsojums, (**17. att.**), veidoja ažūrus apaļmetāla stieples dekorējumus (**18. att.**). Retāk zemieku kamanās parādījās pilsētai raksturīgā apdare no ādas un auduma (**19. att.**) un misiņa sīkrotājumi (**20. att.**).

16. att. Nekrāsota skārda kamanas jeb lagoškas. Latgale. 20. gs. 50. gadi.
LEMB krājums. Foto, U. Bērente, 2022

17. att. Polihroni krāsotas kamanas.
Zemgale. 20. gs. 50. gadi. BDM 4433.
Foto, M. Ķilkuts, 2022

18. att. Kamanas.
Sānos no apaļmetāla
stieples dekoratīvi
izliekta saturmietne
no kulbas daļas līdz
spārņiem. Vidzeme.
BDM 2163. Foto,
M. Ķilkuts, 2022

19. att. Melni krāsotas kamanas ar ādas sniegtveri. Zemgale. 20. gs. 50. gadi. BDM 4415. Foto, M. Ķilkuts, 2022

20. att. Kamanas ar misiņa zirga galvu sniegtvera sānos. BDM 7042. Foto, U. Bērente, 2022

Ziemas transportlīdzekļiem nepieciešamais kokmateriāls un instrumenti

Ziemas braucamrīku – ragavu un kamanu, pamatkonstrukcijā ir četras pamatdaļas: slieces, mietnes, balzieni, uzkalas (21. att.). Katrai detaļai ierasti izmantoja citu koksni un būves principus, pamatojoties uz koksnes cietību un detaļas funkciju.

Ragavas daļas

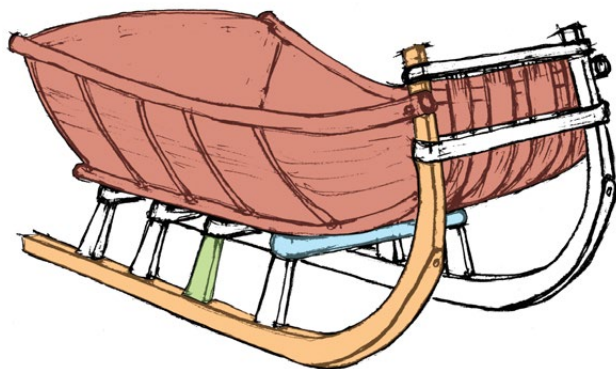
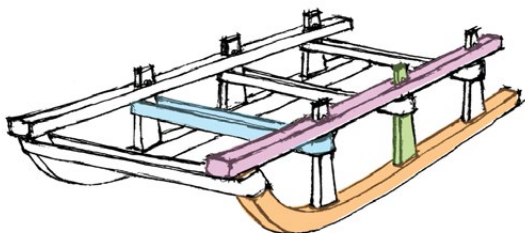
1 - slieces

2 - mietnes

3 - balzieni

4 - uzkalas

5 - kulba

21. att. Zīm. J. Z. Jātnieks, 2022

Braucamrīku materiālu sagāde un apstrāde 19. gs. bija roku darbs. Lietas kokus kā pilsētā tā laukos ikviens zemnieks vai amatnieks gādāja pats. 19. gs. sākumā netika lietoti īpaši darbarīki ratu un ragavu būvei, bet tika izmatoti tie, kas atradās saimniecībā (**22., 23. att.**).

“Ar cirvi un svārpstu ieiet mežā, bet izbrauc ārā ar vāģiem.”⁸

22. att. Cirvis, BDM 33998

23. att. Svārpsts, BDM 296

⁸ Zalts, K. Sauszemes satiksmes līdzekļi senajā Latvijā. *Latvju tautas daiņas. XII* Redīgējis J. Endzelīns. Rīga: Literātūre. 1932. 288. lpp.

Raktās slieces

Praksē izšķir raktās un rauktās jeb liektās slieces. To nosaukums pasaka priekšā, no kā un kādā veidā tika taisītas ragavu slieces. Sliecei tika sameklēts taisns koks, kuram bija dabiski uz augšu vērsts saknes līkums. Līdz 19. gs. pirmajai pusei raktās slieces Vidzemes un Latgales kultūrvēsturiskajā apgabalā veidoja no jauna bērza stumbra ar sakni, bet Kurzemē izmantoja egles stumbra daļu ar sakni (**24. att.**). Var pieņemt, ka vienkāršās rakto slieču darba ragavas varēja izveidot arī turpat uz vietas, atrodoties mežā (**25. att.**), piemēram, meža darbos un mājupceļā vest kokmateriālu jau ar gatavām, jaunām ragavām (**26. att.**).

24. att. Egles stumbra daļa ar izkasītu sakni. Eksperimentālā etnogrāfija.
Foto, U. Bērente, 2022

25. att. Saimnieks apstrādā raktās ragavu slieces. Jēkabpils raj., Krūmiņu cp.
20.gs. sāk., Neg.nr. 22361. 1976. g.

26. att. Rakto slieču ragavas.
Eksperimentālā etnogrāfija.
Foto, U. Bērente, 2020

Rauktās slieces

Raukto jeb liekto slieču plašāka izmantošana sākās ar 19. gs. pirmo pusi, tām visā Latvijas teritorijā izmantoja osi, bērzu, kļavu, ievu, retāk ozolu. Mežā, meklējot liekto slieču kokus, tos vispirms novērtēja vizuāli. Sliecēm bija vajadzīgs taisns, labi audzis koks nenoēnotā vietā, nenokaltis, mazzarains un bez vizuāliem defektiem. Ja koksne netika liekta uzreiz, to novietoja tumšā, labi vēdināmā vietā līdz liekšanas brīdim. Neatkarīgi no tā, vai slieces sagatave bija apaļkoks vai šķelts koks, ja liekšana netika veikta uzreiz, pirms liekšanas bija nepieciešama koksnes mīkstināšana, ko varēja veikt vairākos veidos – stāvošā ūdenī, kūts mēslos, nededzinātos kaļķos, sutinot rijās, pirtīs vai maizes krāsnīs. Pēc mīkstināšanas sekoja koksnes sautēšana. Lai koksni varētu izsautēt, bija nepieciešama kaste – īpaši šim mērķim veidota konstrukcija, bet zemnieka saimniecībā sautēšana visbiežāk notika lielā čuguna katlā (27. att.). Ne velti “māte bārās, jāvārot cūkām un katls aizņemts.”⁹ Pēc 3–4 h ilgas sautēšanas kokmateriālu ievietoja speciālā liekšanas ierīcē – lagrietā un izlieca vajadzīgo formu. (28. att.)

27. att. Čuguna katls. BDM ZM Nr.7595. Neg.nr. 256232 Foto, S. Lūsis, 1980

28. att. Izliekta un saķīlēta sliece vertikālajā lagrietā. Eksperimentālā etnogrāfija. Foto, U. Bērente, 2021

⁹ Etnogrāfu zinātnisko ekspedīciju materiāli (BDM ZM), Nr.7620. Gulbene, Tirzas cp. Pierakstījies S. Lūsis, 1981. g.

Amatniecība

19. gs. beigās izveidojās latviešu un krievu zemnieki amatnieki, kuriem koka liekšana, slieču, ragavu un kamanu būve kļuva par pamatdarbu. Ragavas un kamanas darināja pēc pasūtījuma vai gatavo produkciju veda pārdot uz tirgu 4–5 reizes gadā, lai gan vienkāršākas darba ragavas un slieces turpināja veidot arī saimniecībās uz vietas.

Šajā laikā var izdalīt četrus mājražotāju veidus:

- mājamatnieki, kuriem slieču un slieču transportlīdzekļu veidošana nebija pamatnodarbošanās un nenesa regulārus blakusienākumus;
- mājrupnieki, kas slieces vai slieču transportlīdzekļus veidoja nedaudz lielākos apmēros, pārdodot tos viena ciema teritorijā vai dažkārt vedot uz tirgu, tomēr arī šajā gadījumā transporta izveide nebija saimniecības galvenais peļņas avots;
- profesionāli amatnieki, kas bija specializējušies transporta izveidē, un tā bija pamatnodarbošanās peļņas iegūšanai (**29.**, **30. att.**);
- atsevišķi jāatzīmē lielākas darbnīcas un rūpnīcas, kuras pārsvarā bāzējās pilsētās.

29. att. Liektie loki mājrupnieku liekšanas vietā. Balvu raj. 1980. g. BDM FN neg.nr. 25846:1

Ne tikai katrā kultūrvēsturiskajā novadā, bet nereti arī viena ciema robežās ragavu un kamanu izskats un izveides tehnoloģija bija atšķirīga.

Mājamatnieki, mājrupnieki un amatniecības centru amatnieki koka liekšanas amata prasmi varēja iegūt dažādos veidos:

- pie meistara, strādājot par mācekli;
- atdarināt muižās un pilsētās redzēto;
- nodot no paaudzes paaudzē ģimenē.

Pieaugot darba apjomam, amatniekam bija nepieciešams vismaz viens palīgs, bet vislabāk – trīs. Tāpat bija nepieciešams lielāks skaits kokmateriālu, kā arī lielāka un ietilpīgāka sutinātava jeb parņiks (**31. att.**), kurā varēja sautēt vairākus desmitus sagatavju.

30. att. Izliktās slieces mājrūpnieku liekšanas vietā. Balvu raj., Rugāju cp. 1980. g., BDM FN neg.nr. 25789:2

31. att. Kopskats uz zemnieku mājrūpnieku ierīkoto slieču un loku liekšanas vietu ar parņiku. Balvu raj., Rugāju cp. 1980. g. BDM FN neg.nr. 25789:6

32. att. Vaituļevas ciema zirgu novietne. Krāslavas raj., Indras cp. 1983.g.
BDM FN neg.nr. 29209:12

Izbraukumi kamanās

19. gs. pirmajā pusē vienkāršu kamanu esamība zemnieka sētā pati par sevi bija greznība, un izbraukumi tajās notikums, tomēr rotāja un dekorēja ne tikai pašas kamanas ar kokgrebumiem, krāsojumu vai ādas un auduma iekšējo apdari, bet arī aizjūgu, kam izmantoja tekstila izstrādājumus, kas kalpoja ne tikai ērtākai un siltākai braukšanai, bet arī skaistumam. Piemēram, ērtākai braukšanai zem kamanu cietās sēžamās daļas varēja novietot salmu maisu, virs kura uzsegta krāsaini austa sega.

33. att. J. Cvitkovs ar zirgu. Alūksnes raj., Mārkalnes cp. 1982.g.
BDM FN neg.nr. 28499

Kamanas varēja veidot un rotāt arī kādam īpašam notikumam, piemēram, vedībām. Tās rotāja ar kokgrebumiem vai iegrebtu precību gadu, līgavainis tās varēja dāvināt jaunajai sievai vai tās bija līgavas pūra sastāvdaļa. Nereti kamanas papildināja grezns iejūga komplekts, austas, krāsainas lentes un zvārguļi. Sākot ar 19. gs. vīdu, atsevišķas kāzu kamanas vairs neveidoja, izmantoja saimniecībā jau esošās kamanas. Kamanas sāka dekorēt ne tikai atsevišķiem notikumiem, piemēram, vedībām, bet arī izbraukumiem citos ģimenes godos, uz baznīcu, ciemu vai pilsētu.

34. att. K. Garais jūdz zirgu. Balvu raj., Rugāju cp. 1981. g. BDM FN neg.nr. 27072:1

Iejūgs

Iejūgam bija nepieciešams labs, izturīgs un spēcīgs zirgs, kas bija palīgs gan ikdienas darbos, gan izbraucienos. Ikdienas darbos zirglietas un iejūga priekšmeti bija vienkārši, no tievas klūgas vai kaņepju auklas, nereti darināti saimniecībā uz vietas. Izbraukumu komplektā izmantoja ādas iejūgu ar balta vai dzeltenmetāla kniedēm, kuras varēja pasūtīt meistaram. Izmantoja krāsainus, austus grožus, dzijas pušķītšus un bronzas zvārguļus. Zīrgam stāvot vai atpūšoties, vēsā laikā tam varēja uzsegt segu, tā dēvēto zirga deķi. Sākotnēji zirga deķi bija vienkārši austi, bet 20. gs. sākumā arī zemnieka saimniecībā parādījās īpaši zirga pārsegi. 20. gs. sākumā sāka izmantot arī smalkāk izšūtas auzu kules, kuras uzkarināja zīrgam kaklā ēšanas laikā.

35. att. Kalvīšu sādžas apkārtnē, zirgs. Krāslavas raj., Aulejas cp. 1986. g.
BDM FN neg.nr. 32776

Izstāde **“Ziemas transports zemnieka sētā 18.–20. gs.”** norisinās Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Izstāžu zālē, Brīvdabas ielā 21, **no 2022. gada 8. septembra līdz 2023. gada 28. februārim.** Izstādes zinātniski pētnieciskā satura autore ir Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Etnogrāfijas departamenta vēsturniece Mg. hist. Una Bērente, izstādes noformētājs. Restaurācijas departamenta koka restaurators Jānis Ķipēns. Izstādē ir iekļauti priekšmeti no Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krājuma koka, metāla un tekstīliju kolekcijām, kā arī Unas Bērentes no 2019. līdz 2022. gadam radīto eksperimentālās etnogrāfijas priekšmetu paraugi. Izstādē redzami arī attēli no muzeja foto-negatīvu fonda krājuma un muzeja veidota videofilma “Eksperimentālā etnogrāfija: Kamanu slieces liekšana”.

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir viens no senākajiem un plašākajiem brīvdabas muzejiem Eiropā. Tā platība ir 87 hektāri un tajā izvietotas 114 senceltnes no visiem Latvijas novadiem. Muzejā notiek krājumu komplektēšanas un glabāšanas, izglītojošais, pētnieciskais un restaurācijas darbs. 2024. gadā muzejs svinēs savu simtgadi. Muzejam ir arī divas lauku ekspozīcijas to dabiskajā atrašanās vietā – muzejs “Vēveri” Vecpiebalgas pagastā un zvejnieku sēta “Vītoliņki” jūras krastā Rucavas pagastā.

From the 18th century until the first half of the 20th century sledges were the only means of transport in a farmer's homestead in winter in the entire territory of Latvia. The exhibition **“Winter Transport on the Peasant's Homestead from 18th till 20th Centuries”** is about means of transport on runners, their production and development in Latvia over a period of almost 200 years. It presents common and particular features of sledges of different regions in both production methods and application, as well as means of decoration.

The exhibition also presents experimental ethnography, in particular, the sledges and runners made by the museum staff according to the samples of sledges in the museum and the materials gained by ethnography professionals during expeditions. The exhibition will present the timber steaming and bending as a specific form of handicraft woodworking about which there has been little research and presentation until now, and development of this handicraft skill in Latvia from the mid-18th century until the first half of the 20th century.

The exhibition **“Winter Transport on the Peasant's Homestead from 18th till 20th Centuries”** is held in the Exhibition Room of the Latvian Ethnographic Open Air Museum from 8 September 2022 until 28 February 2023.

VIDEO

“Eksperimentālā etnogrāfija. Kamanu slieces liekšana”.
“Experimental ethnography: Wood bending”

https://www.youtube.com/watch?v=KL_0-vcQQbw

Izmantotās fotogrāfijas: LEBM fotonegatīvu fonds,
U. Bērente, M. Ķilkuts, zīmējumi J. Z. Jātņieks.

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs

Bonaventuras iela 10, Rīga LV-1024

+371 67994515

info@brivdabasmuzejs.lv

brivdabasmuzejs.lv

Izstāžu zāle atvērta
no trešdienas līdz svētdienai,
no plkst. 10.00 līdz 17.00

Izstāde ir tapusi ar Kultūras
ministrijas finansiālu atbalstu.

Kultūras ministrija